

Titel

Pas godt på dit træværk.

Træ skal behandles hurtigt efter, at bunden er gjort parat. Ellers melder fjenden sig i hobetal, og man må - snart sagt - begynde forfra, hvis man venter for længe med behandlingen.

Forfatter

MBA-sekretariatet

Artikel

Pas godt på dit træværk.

At træ skal overfladebehandles før det bliver udsat for vejrlig, er ikke noget nyt, men at der i løbet af ganske få dage er grund til, at træ overfladen skal bearbejdes yderligere, kommer sikkert bag på mange. Ganske få dages påvirkning fra solens ultraviolette stråler efterlader et fint lag nedbrudte celler i træets overflade og dermed en forringet bund for overfladebehandling. Malebehandlingsens levetid kan reduceres med adskillige år, blot overfladen har stået ude ganske kort tid inden overfladebehandling, fremgår det af den udgivne publikation fra Træbranchens Oplysningsråd (Maling af træ). At solen er en af træets fjender kan vel ligeså overraske og tilmed få en til at spørge, om træ overhovedet har nogen venner? Udover sol og vand beskytter vi også træet imod mikroorganismer. Derfor er det vigtigt, at de valgte produkter har følgende egenskaber: De skal være klimabestandige, de skal hæfte på træ, følge træets bevægelser og modstå angreb fra mikroorganismer.

SOLENS ULTRAVIOLETTE STRÅLER For at beskytte mod solen er det vigtigt, at produktet indeholder pigmenter – jo flere pigmenter des bedre. Derfor er de dækkende behandlinger bedre end laserende og laserende bedre end farveløse. Det vil således være helt rigtigt at fastslå, at udendørs træværk ikke må være farveløst. For at mikroorganismer kan trives kræves, at der er tilstrækkelig fugt til stede, derfor er det meget vigtigt for at undgå vækst af mikroorganismer, at fugtindholdet i træet holdes under 20 procent. Fugt kan ikke helt udelukkes, derfor er produkterne tilsat fungicider (svampegift) af forskellig art, nogle mod skimmelsvampe andre mod træødelæggende svampe, derfor skal produkterne kombineres for at opnå en tilfredsstillende beskyttelse af træet. Bekæmpelsesmidler mod træødelæggende svampe og insektangreb påføres træet enten industrielt eller manuelt. Den bedste imprægnering foregår industrielt, da man derved opnår en dybdeimprægnering i splintved og endetræ. Imprægneringsmidlernes effekt vurderes af Nordisk Træ- beskyttelsesråd (NTR) og opdeles i 4 kvaliteter; NTR klasse A (til eks. stolper der skal i jorden), NTR Klasse AB (til eks. stern, og facadebrædder), NTR Klasse M (til eks. pæle der skal i havvand) og NTR Klasse Gran (til eks. hegnsbrædder der skal malerbehandles og er over jord).

TRYKIMPRÆGNERING Trykimprægneringsvæsker er normalt vandopløste produkter, der indeholder organiske fungicider og kobbersalte. Trykimprægnering anvendes, hvor der er risiko for råd og svamp, og hvor konstruktionerne er svære at udskifte. Ved overfladebehandling med vandopløselige produkter er der risiko for gennemslag, og der kan først malerbehandles efter 4-6 ugers tørring i den varme sommerperiode.

VAKUUMIMPRÆGNERING Midler til vakuumimprægnering er i modsætning til trykimprægneringsvæsker opløsningsmiddelholdig og indeholder fungicider baseret på triazoler. Vakuumimprægnering stabiliserer træet og kan føre til forøget harpiksudsvedning. Imprægneringsvæskerne har en hel del fordele, men som nævnt også nogle ulemper, som er af rent æstetisk art. **GRUNDINGSMIDLER MOD RÅD OG SVAMP** Disse produkter er godkendte bekæmpelsesmidler mod

træødelæggende svampe og skal være mærket i henhold til godkendelsesbetingelserne. Er det ikke det, kan det være et middel til bekæmpelse af skimmelsvamp. Bekæmpelsesmidlerne har en god indtrængning og beskytter som sagt mod råd og svamp og ikke mod ultraviolet bestråling, da produkterne som regel er farveløse. Overfladerne skal umiddelbart efter grundning overfladebehandles med produkter med pigmentindhold.

GRUNDINGSMIDDEL MOD SKIMMEL Disse produkter er ikke underlagt nogen form for godkendelsesbetingelser, men udover at beskytte mod skimmel har de også en porefyldende effekt, hvilket er uhyre væsentligt, da porefyldt træ ikke kan indeholde så meget fugt og dermed mindske risikoen for angreb af mikroorganismer.

Også her er det vigtigt at overfladebehandle umiddelbart efter grundning. Som regel bør man efter henstand i mere end en måned ved vakuumimprægneret og grundet træ, betragte det som værende ugrundet.

INSEKTER Træ med fugtindhold på mindre end 10 procent angribes ikke af danske insekter. Der findes ca. 16 forskellige insekter, der kan angribe ikke-beskyttet træ. De hyppigste angreb af skadedyr forekommer i ældre huse, hvor både konstruktionerne og møbler kan skades, hvorimod angreb i nye gode huse er relativt sjældne. I bogen om "Skadedyr i træ" beskrives de mest almindelige skadedyr i træ og den giver byggefolk et værktøj i hånden, så det er muligt selv at bedømme og skelne mellem harmløse insekter og egentlige skadedyr. Kilde: Træbranchens Oplysningsråd.